

Таким чином, у процесі спостереження та аналізу картин учні опановують прийоми поєднання персонажів у груповому портреті.

Далі доцільно запропонувати учням скласти композицію на тему «Вірні друзі», використовуючи фігурки, обговорити та обрати один із прийомів компоновання (робота в групах). Варіанти колективних робіт учитель розташовує на дошці та аналізує композиції разом із усіма учнями, акцентуючи найбільш вдалі приклади компоновання.

У процесі подальшої індивідуальної творчої роботи учні використовують набуті під час уроку знання основ композиції. Малюючи власні композиції на тему «Вірні друзі», ви-

користують шаблони, застосовують один із композиційних прийомів, про який вони дізналися на уроці.

Для узагальнення навчального матеріалу пропонуємо учням спільно знайти відповіді на наступні запитання:

> Які основні жанри образотворчого мистецтва вам відомі?

> Які різновиди портретів ви знаєте?

> Які композиційні прийоми дозволяють організувати зображення?

Підсумовуючи урок, учитель нагадує учням, що вони засвоїли основи композиції, і це знадобиться їм у житті: «Тепер, коли в клас прийде фотограф, ви зможете йому допомогти створити композицію групового фотопортрета «Вірні друзі». Ці знання стануть вам у пригоді й у інших життєвих ситуаціях».

ЛІТЕРАТУРА

1. Кальнинг А. К. Акварельная живопись. – М. : Искусство, 1968. – 76 с.

2. Кибрик Е. А. Объективные законы в изобразительном искусстве // Вопросы философии. – 1966. – № 10. – С. 18–27.

3. Масол Л. М. Ігрові художньо-педагогічні технології у процесі викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» // Початкова школа. – 2007. – № 1. – С. 46–54.

4. Ростовцев Н. Н. Учебный рисунок. – М. : Просвещение, 1976. – 222 с.

УДК 372.874

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Вікторія Кондратова,
канд. пед. наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Кіровоградського ОІППО ім. В. Сухомлинського,

Тетяна Шлеєнкова,
заслужений учитель України, переможниця Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2011», учитель ЗОШ № 24
(м. Кіровоград)

У статті розглядаються педагогічні умови розвитку творчих здібностей учнів на уроках образотворчого мистецтва в загальноосвітньому навчальному закладі.

Ключові слова: творчі здібності, образотворче мистецтво, педагогічні умови.

Постановка проблеми. Прогрес цивілізації значною мірою залежить від обдарованих людей. Денні Дідро зазначав: «Країна, де усіх дітей навчатимуть малювання, як письма, незабаром стане попереду всіх інших» [1]. Уроки образотворчого мистецтва здатні ввести школяра у світ творчості, прилучити його до скарбів художньої культури,

допоможуть відчувати радість творчості, що, як відомо, є однією з найбільших радощів на землі.

Одним із пріоритетних завдань, визначених Національною доктриною розвитку освіти в Україні, є створення передумов для виховання особистості, здатної творчо мислити, самостійно приймати нестандартні рішення,

гнучко реагувати на зміни в умовах докорінної перебудови всіх сфер життєдіяльності суспільства. На формування загальних та художніх здібностей учнів, універсальних якостей творчої особистості орієнтують Концепція художньо-естетичного виховання [2] та чинні навчальні програми [3; 4].

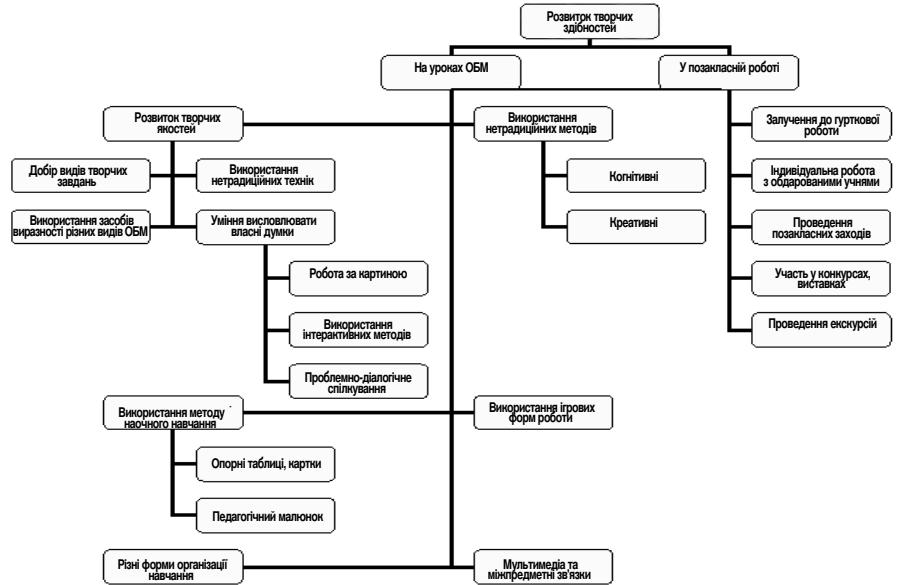
Аналіз досліджень і публікацій. Творча діяльність полягає в отриманні нових результатів, а творча особистість – це особистість, яка здатна генерувати оригінальні ідеї, робити відкриття, здійснювати винаходи. Р. Стернберг зазначає: «Творчість – це здатність виконувати роботу, яка одночасно є новаторською (тобто оригінальною) і відповідною (тобто корисною, відповідною вимогам завдання)» [5]. Результати діяльності творчої особистості мають художню, наукову, соціальну чи технічну цінність, викликають емоційне захоплення.

У Вікіпедії подане таке визначення творчості: «Творчість – діяльність людини, спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей (нові твори мистецтва, наукові відкриття, інженерно-технологічні чи інші інновації тощо). Необхідними компонентами творчості є фантазія, уява, психічний зміст якої втілюється у створенні образу кінцевого продукту (результату творчості)» [6].

Сучасні дослідники творчості вважають, що особистісні чинники є визначальними в досягненні творчих результатів. На думку Айзенка, риса «креативність» пов'язана з творчими досягненнями через особистість, оскільки саме особистість є механізмом реалізації творчих здібностей у творчій діяльності. Творча особистість – це особистість, у якої поєднуються внутрішня потреба творити із розумінням суті справи, знаннями та вміннями, відповідною обдарованістю. Творча особистість завжди характеризується високим рівнем креативності, яскраво вираженими особистісними якостями і здібностями, які сприяють успішній професійній діяльності [6]. Тобто, це людина, яка має нетрадиційне, самостійне мислення, багатий духовний світ, створює щось нове, оригінальне.

«Творчість, – писав В. Сухомлинський, – починається там, де інтелектуальні й естетичні багатства, засвоєні, здобуті раніше, стають засобом пізнання, освоєння, перетворення світу. При цьому людська особистість немовби зливається із своїм духовним надбанням. Творчість не приходить до дітей з якогось натхнення. Творчості треба вчити» [7].

Педагогічні умови розвитку творчих здібностей учнів

Творчі здібності, або креативність (від лат. *creatio* – творення), – це здатність дивуватися і пізнавати, вміння знаходити рішення в нестандартних ситуаціях, це спрямованість на відкриття нового [8].

Розвиток творчих здібностей необхідно розпочинати з ранніх років, враховуючи нахили дитини. Чим раніше починається розвиток здібностей, талантів, тим більше шансів на їх розкриття. У дитячому віці учень більше здібний до творчості, ніж у зрілому, тому що на нього не впливають різноманітні стереотипи [9].

Використання образотворчого мистецтва як засобу розвитку творчої особистості було предметом досліджень сучасних педагогів і методистів Л. Фесенко, Т. Рублі, І. Демченко, Т. Руденко [10; 11; 12], які наголошували на необхідності збагачення дитини цінними духовно-художніми враженнями, розвитку її художніх здібностей, сприяння творчій самореалізації.

На сьогодні ще недостатньо розкрито педагогічні умови розвитку творчих здібностей учнів, тому цьому питанню і присвячується наша стаття.

Метою статті є розкриття педагогічних умов розвитку художніх здібностей учнів на уроках образотворчого мистецтва в загальноосвітніх навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. Нами розроблено схему розвитку творчих здібностей учнів у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи.

Щоб сформувати творчу особистість засобами образотворчого мистецтва в умовах загальноосвітнього навчального закладу, потрібно створити належні педагогічні умови для розвитку творчих здібностей кожного учня, задоволення його художніх інтересів і потреб. На нашу дум-

ку, такими педагогічними умовами є: сприятливий мікроклімат на уроках, посилення мотивації творчої діяльності, урахування психологічних особливостей кожного учня, ефективна організація та керування діяльністю дітей, доцільне використання якісного наочного матеріалу, інтеграція знань, наявність кабінету образотворчого мистецтва, залучення до гурткової роботи.

Одне з головних завдань учителя на уроці – створити в класі творчу атмосферу. Це, насамперед, захоплення до пізнання, повага до дитини та підтримування її прагнення до творчості, уникання несхвальних оцінок творчих ідей учнів і знаходження слів, що стимулюють творчість.

Значну роль у розвитку творчих здібностей учнів на уроках образотворчого мистецтва відіграє наявність пізнавальних мотивів у школярів та їхня активність.

Сформувати в учня мотиваційну сферу – означає виробити в нього систему цінностей, виховати потребу в набутті нових знань, розкрити особистісну значущість навчання, коли учень усвідомлює, як навчання допоможе йому визначити своє місце в житті. Проблемні ситуації стимулюють пізнавальну мотивацію учнів, сприяють подоланню психологічного бар'єра, спричиненого минулим досвідом, ведуть до виникнення нових пізнавальних потреб. З цією метою доречно застосовувати методи стимулювання мотивації навчальної діяльності, а саме: навчальні дискусії, пізнавальні ігри, створення ситуацій новизни у процесі викладу навчального матеріалу з опорою на життєвий досвід учнів; метод захоплення та ін. З метою зацікавлення учнів мистецтвом та захоплення до творчості потрібно проводити екскурсії на природу, виставки дитячих робіт, місцевих художників та народних умільців, місцеві музеї та здійснювати віртуальні подорожі до музеїв світу.

Для врахування психологічних особливостей кожного учня учителю потрібно співпрацювати зі шкільним психологом, разом вивчати й виявляти індивідуальні особливості вихованців, проводити педагогічні спостереження, бесіди, анкетування, тестування.

Розвиток творчих здібностей школярів неможливий без ефективно організації та керування діяльністю дітей. Для цього треба правильно підібрати методи та форми роботи з учнями; систему вправ, завдань, опорних карток; художні техніки, що розвивають спостережливість, уяву, фантазію, асоціативно-образне мислення. Так, наприклад, використання креативних методів навчання (метод придумування, метод «Якби...», метод «мозкового штурму»); когнітивних методів навчання (перевтілення, змістовного бачення, образного бачення, досліджень, гіпотез); системи знань, що утворені шляхом трансформації методів навчання до рівня форм навчання (метод проектів), які спонукають учнів до активної творчої діяльності, дають змогу підвищити ефективність уроку, розвивають вміння висловлювати власні думки.

Провідною діяльністю в молодшому шкільному віці є гра. Тому на уроках образотворчого мистецтва з учнями початкових класів доречно застосовувати ігрові ситуації та ігри для поступового залучення їх до більш складних, творчих форм діяльності. Це можуть бути ігри: «Плямочка», «Художник Олівець», «Незнайко», «Гарбузові родичі», «Прикрась ялинку» (інсценізація); ігрові ситуації: «Розбитий глечик», «Край, де я хотів би побувати», «Фантазери» тощо. Будь-яке завдання, подане в ігровій формі, дозволяє не лише швидко повторити, закріпити чи систематизувати знання, а й завжди викликає у дітей зацікавлення та спонукає до діяльності. Тому доречно складати та розв'язувати ребуси, кросворди, чайнворди, криптограми, проводити художньо-конструктивні ігри («Фабрика іграшки»), інтелектуальні ігри (вікторини, КВК), сюжетно-рольові ігри (інсценізація, пантоміма).

Розвитку творчих здібностей сприяє підбір тематики завдань, що пропонуються для практичної роботи («Буква-образ», «Клоун» та ін.); використання нетрадиційних художніх технік та матеріалів зображення, які є доступним для дітей і дають їм можливість для експериментування, пошуку образів, сміливих втілень на папері незвичайних фантазій, вражень, думок. Таке малювання приваблює дітей більш легкими способами виконання, якісними результатами, швидкими темпами роботи. Розвитку творчих здібностей також сприяє використання виражальних засобів різних видів образотворчого мистецтва, які урізноманітнюють прийоми роботи, стають цікавими у вирішенні навчальних завдань (виконання тонового рішення натюрморту за допомогою крапочок, контрастних або нюансних кольорів, неіснуючої тварини за допомогою графічного зображення різних фактур і т. ін.); розвиток уміння висловлювати власні думки (використання інтерактивних методів, проблемно-діалогічного спілкування та організація роботи за картиною).

Сприймання та інтерпретація творів мистецтва формує в учня образне й узагальнене сприйняття світу, усвідомлення власного місця в ньому, розширює кругозір, розвиває художні здібності, збагачує словниковий запас, розвиває комунікативні вміння. Під час проведення бесіди за картиною, наприклад, за *пейзажем*, можливі такі запитання:

- > Яка пора року? Чому саме ця?
- > Якого кольору небо? Чому?
- > Якого кольору листя? стовбур дерева? Чому?
- > Якого кольору земля? річка? Чому?
- > Що на першому плані картини зобразив художник?
- > Що художник зобразив на другому плані?
- > Як ви думаєте, яку назву художник міг дати картині? Якщо це *натюрморт*, то можливі такі запитання:
- > Що зображено?
- > Якої форми даний предмет?
- > Яку геометричну фігуру нагадує форма предмета?
- > Якого він кольору?

- > Що допомогло художнику передати об'єм предметів?
- > Які предмети зображені на першому плані?
- > Які предмети зображені на другому плані?
- > Як ви думаєте, яку назву художник міг дати картині? Якщо це жанрова картина, то можливі такі запитання:
 - > Яка подія відтворена на картині?
 - > Що дає можливість так думати?
 - > Як ви думаєте, яку назву художник міг дати картині?

У класі можна створювати картинну галерею з репродукцій для бесід, її доречно змінювати залежно від пори року, теми уроку тощо. (Див. третю та четверту стор. обкладинки).

Залучення учнів до навчально-творчої діяльності багато в чому залежить від наочно-методичного забезпечення уроку. Важлива роль належить педагогічному малюнку. Використання його під час пояснення навчального матеріалу дає можливість методично вирішувати завдання художнього навчання школярів, за короткий проміжок часу найбільш повно розкрити закономірності основ образотворчої грамоти.

Загальновідомо, що найміцніше запам'ятовується інформація, сприйнята декількома органами чуття людини. Тому на уроках бажано використовувати опорні таблиці, картки, мультимедійне обладнання, де задіяні зорові й слухові рецептори. Це сприяє підвищенню емоційної насиченості уроку. Використання літературних та музичних творів створює творчу атмосферу, сприяє інтеграції знань. Щоб музика на уроці образотворчого мистецтва виконала свою роль, слід навчити учнів сприймати та переживати її зміст. Наприклад, вивчаючи в 6-му класі історичний жанр, можна запропонувати учням прослухати «Запорізький марш» Є. Адамцевича, потім провести аналіз-інтерпретацію ілюстрації до повісті «Тарас Бульба» А. Бубнова і порівняти ці два твори; ознайомлюючись з пейзажним жанром у 5-му класі, учні під керівництвом учителя здійснюють аналіз-інтерпретацію твору А. Куїнджі «Місячна ніч на Дніпрі», а потім п'єси Ю. Щуровського «Після перегляду Куїнджі» і з'ясовують, що ж надихнуло композитора на написання такої п'єси.

Важливо, щоб в загальноосвітньому закладі був відповідно оснащений кабінет образотворчого мистецтва – цілеспрямовано організоване середовище, де створені всі необхідні умови для формування індивідуальних творчих можливостей учня. Він має бути оснащений правильно підібраними навчальними таблицями; ілюстраціями картин художників; портретами видатних художників світу, України, рідного краю; технічними засобами (комп'ютер, відеопроєктор); змінними подіумами для демонстрації постановок, стійками з полицками для розташування натурних об'єктів; освітлювальними приладами; стендами для виставок; шафами чи спеціальними стелажками для збирання наочності, технічних засобів навчання, натурального

методичного фонду, учнівських робіт, методичної літератури, таблиць, дисків з навчальними програмами з предмета, музичними творами, відеофільмами. Піклуючись про оснащення кабінету образотворчого мистецтва, учитель повинен залучати учнів до цієї роботи, що створить умови для більш глибокого вивчення образотворчого мистецтва. Тільки так буде забезпечено високий рівень викладання.

Гурткові заняття є логічним продовженням уроків. Важливо підтримувати зв'язки між темами, що вивчаються на уроках образотворчого мистецтва і в гуртку. Дітям можна запропонувати роботу над проектами, наприклад, «Дари осені», «Лісові чарівники», «Архітектура мого міста», «Майстерня графіка», «Майстерня живописця» тощо. За допомогою програми MS Power Point учні створюють комп'ютерну презентацію, що висвітлює результати їхньої діяльності над проектом. Крім того, вони готують статтю до шкільної газети, яка містить цікаву інформацію з даної теми. Робота над проектами дає можливість учителю інтегрувати матеріал за тематикою з образотворчого мистецтва, літератури, музики, історії тощо.

Розвитку творчих здібностей учнів на уроках образотворчого мистецтва та в гуртку сприяє робота з різними нетрадиційними художніми техніками: ниткографія, ляпкографія, графографія, клейовий малюнок, акватипія, монотіпія, аерографія, бульбашкографія, живопис по манці, малювання кольоровими восковими олівцями та аквареллю, малювання гумкою по фоні, що підготовлений простим олівцем, малювання кольоровою парафіновою свічкою та аквареллю, друкування природних форм з графічним доопрацюванням тощо. (Див. першу стор. кольорової вкладки).

Окрему увагу слід приділяти індивідуальній роботі з обдарованими учнями за індивідуальним планом, спрямованим на поглиблення, розширення та вдосконалення знань, умінь і навичок. Активній творчій діяльності сприяє залучення дітей до участі в конкурсах.

Результати тестувань показують, що завдяки створенню вищезазначених педагогічних умов, зростає рівень знань учнів, вдосконалюються вміння і навички. Анкетування учнів, проведені шкільним психологом з метою вивчення мотивів навчання, показали, що зміни в мотиваційній сфері найвизрадіше спостерігалися в тих дітей, які мали високі показники якості знань. Показником результативності навчання є участь учнів у міжнародних, всеукраїнських і міських фестивалях, конкурсах.

Отже, створюючи відповідні педагогічні умови розвитку творчих здібностей учнів, ми тим самим даємо можливість дитині повірити в себе, відчути себе митцем, творчою особистістю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жемчужини мысли / Сост. А. А. Жадан. – К. : Вища школа, 1990. – 358 с.

2. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах /Л. Масол // Директор школи. – 2005. – № 4.

3. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Художньо-естетичний цикл. 5–11 класи. – К. : Ірпінь, 2005. – 233 с.

4. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1–4 класи. – К. : Початкова школа, 2006. – 432 с.

5. Творча особистість, її психологічний портрет, закономірності розвитку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://thame.3dn.ru>.

6. Творчість [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>.

7. Сухомлинський В. А. Сердце отдаю детям : в 3 т. – М. : Педагогика, 1979. – Т. 1. – С. 558–595.

8. Барташнікова І. А. Розвиток уяви та творчих здібностей у дітей 5–6 років : [навч. посіб.] / І. А. Барташнікова, О. О. Барташніков. – Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2007. – 64 с.

9. Розвиток творчих здібностей [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://teacher.at.ua>.

10. Демченко І. І. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва [Електронний ресурс] : Дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / Уманський держ. педагогічний ун-т ім. Павла Тичини. — Умань, 2005. – 275 с. – Режим доступу до автореф.: <http://www.lib.ua-ru.net/>

11. Руденко Т. А. Розвиток творчих здібностей дітей засобами образотворчого мистецтва [Електронний ресурс] : Дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка. – Полтава, – 2005. – 270 с. – Режим доступу до автореф.: <http://www.newacropolis.org.ua/>

12. Фесенко Л. В. Я їду на урок образотворчого мистецтва. 5 клас / Л. В. Фесенко, Т. Є. Рубля – Х. : Веста; Вид-во «Ранок», 2008.

Додаток 1

НЕТРАДИЦІЙНІ ХУДОЖНІ ТЕХНІКИ

Бульбашкографія, ниткографія, ляпкографія, клейовий малюнок, малювання восковими олівцями та акварельними фарбами, монотипія, живопис на манній крупі, малювання долоньками тощо цікаві й доступні для дітей, дають можливості для експериментування, пошуку образів, втілення фантазій, вражень, думок (див. кольорову вкладку «Галерея дитячих робіт»).

Бульбашкографія

Матеріали: папір, низька склянка, гуаш, миючий засіб чи шампунь, трубочка для коктейлю, пензлики.

У низькій склянці змішують гуаш, миючий засіб для посуду («Gala») чи шампунь та воду. Пропорції: 9 столових ложок води, 9 столових ложок гуаші та 5 крапель миючого засобу «Gala». Якщо використовується шампунь, то співвідношення такі: 9 чайних ложок води, 9 чайних ложок

гуаші, 9 чайних ложок шампуню. Усе це добре перемішують.

У рідину занурюють трубочку для коктейлю й повільно дмуть, щоб утворювалися маленькі бульбашки. Коли бульбашки піднімуться над склянкою приблизно на 2 см, на них опускають аркуш паперу. Потім аркуш піднімають. На ньому з'явився відбиток. Таких відбитків потрібно зробити декілька. Потім двіляться на них і фантазують, кого або що уявили. Далі зображення доопрацьовують за допомогою пензлика і фарб або фломастера чи маркера. За бажанням можна зробити відбитки двокольорові. Для цього потрібно в той момент, коли бульбашки піднімуться над склянкою, взяти пензликом фарбу іншого кольору і нанести на бульбашки. Потім зробити відбиток.

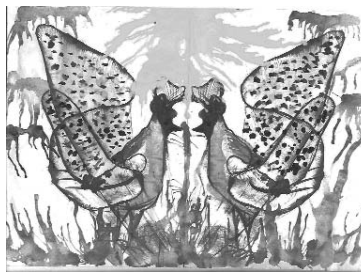
Дерево.

Бульбашкографія

Ниткографія

Матеріали: папір, нитка, гуаш, пензлик.

Занурюють нитку в баночку з гуашшю потрібного кольору. Залишається чистим від фарби тільки кінчик нитки, за який її тримають пальцями. Обережно витягують нитку, підтримуючи пензликом, щоб вона не скрутилася і щоб на ній не залишилася зайва фарба. Аркуш паперу складають навпіл і розкривають. Від лінії згину на одну із сторін викладають нитку в

Півники. Ниткографія

довільній формі. Закривають іншою половиною аркуша. Не зафарбований кінчик нитки виглядає з-під аркуша. Щільно тримаючи аркуш однією рукою, іншою витягують нитку. Розкривають аркуш і, повертаючи його в різні боки, фантазують, кого або що уявили. Потім за допомогою пензлика і фарби або фломастера доопрацьовують зображення. Фон малюнка (сонце, небо, травичка) може бути виконаний в техніці ляпкографія.

Ляпкографія

На поверхню аркуша наносять ляпку за допомогою піпетки. Потім обережно її роздувають у потрібні боки за допомогою трубочки для кок-

Неіснуюча

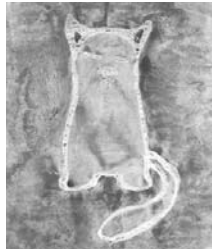
тварина. Гуаш

тейлю. Отримане зображення домальовують за допомогою фарби та пензлика.

Клейовий малюнок

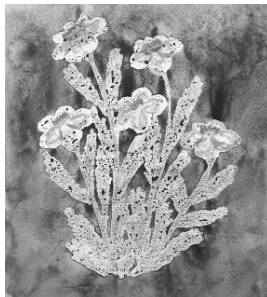
Матеріали: папір, простий олівець, клей ПВА, тонкий пензлик для клею, широкий м'який пензлик, акварельні фарби.

На аркуші паперу легенько простим олівцем виконують контурний малюнок. Потім за допомогою пензлика наносять клей ПВА так, щоб отримати опуклу лінію. Чекають, доки клей повністю висохне, і прокривають аркуш шаром акварелі за допомогою м'якого широкого пензлика. Лінії, що були нанесені клеєм, залишаться світлими.

Кіт.
Клей ПВА
та акварельні фарби

Малюнок, виконаний за допомогою воскових олівців та акварелі

Чорнобривці.
Воскові олівці
та акварельні фарби

Матеріали: папір, простий олівець, воскові олівці, широкий м'який пензлик, акварельні фарби.

На аркуші паперу легенько простим олівцем виконують контурний малюнок. Далі за допомогою воскових олівців розмальовують зображене. Потім прокривають аркуш аквареллю за допомогою м'якого широкого пензлика. На місця, де був нанесений малюнок, фарба не лягає.

Монотипія

Матеріали: папір, гуашеві фарби, скло, поролон.

На папері готують ескіз. Ескіз кладуть під скло. На склі виконують малюнок гуашшю. Зволожують за допомогою поролону чистий аркуш. Накладають зволожений аркуш на скло та розгладжують його зверху руками. Обережно знімають аркуш.

Квіти. Монотипія

Інший варіант монотипії

Матеріали: папір, акварельні фарби, скло, мило, маркери чи фломастери, пензлі.

На чисте скло наносять фарбу та мильний розчин. Кладуть на скло аркуш паперу. Розгладжують його зверху

руками. Обережно знімають аркуш (вертикально, горизонтально, чи підймаючи кутки по діагоналі). Розглядають отримане зображення та деталізують його за допомогою маркерів чи фломастерів.

Малювання долоньками

Матеріали: папір, акварельні чи гуашеві фарби, пензлі, серветки.

Малюють за допомогою фарб небо та землю. Фарбують вказівний, безіменний пальці та долоню. Виконують відбиток. Це голова неіснуючої тварини. Фарбують зовнішню сторону долоні лівої руки, зігнутої в кулак. Виконують відбиток. Це лапка тварини. Повторюють попередню дію, але з правою рукою. Відбитками пальців малюють очі, щічки, носик та пальчики. Деталізують композицію.

Лісовичок. Монотипія

Живопис на манній крупі

Матеріали: папір, акварельні фарби, манна крупа, клей ПВА, пензлі.

Змащують аркуш паперу клеєм ПВА. Рівномірно наносять манну крупу на клей. Чекають, поки клей висохне. Струшують зайву крупу. Виконують малюнок краєвиду

Пустеля. Живопис по манці

пустелі фарбами. Деталізують композицію.

Таке малювання приваблює дітей більш легким способом виконання, якісними результатами,

швидкими темпами роботи. Розвитку творчих здібностей також сприяє використання виразних засобів різних видів образотворчого мистецтва, які урізноманітнюють прийоми роботи, стають цікавими у вирішенні навчальних завдань (виконання тонового рішення натюрморту за допомогою крапочок, контрастних або нюансних кольорів; неіснуючої тварини за допомогою графічного зображення різних фактур тощо); розвиток уміння висловлювати власні думки (використання інтерактивних методів, проблемно-діалогічного спілкування та організація роботи за картиною).

(Далі буде).